

24/07/2020

Com aprèn a fer docència el professorat universitari novell?

Una recerca ha permès estudiar de forma holística l'aprenentatge informal sobre docència que realitza el professorat universitari novell a la Universitat Autònoma de Barcelona. En aquest sentit, s'ha analitzat com els docents universitaris novells aprenen a realitzar docència tot identificant quines competències docents han desenvolupat a partir de l'aprenentatge informal, per quines vies ho han fet i com l'organització universitària ha influït en aquest procés.

iStock ©monkeybusinessimages

La majoria de professorat universitari novell comença a exercir la docència sense haver estat format per a tal funció de forma reglada, és a dir, a través de màsters específics o de formació de curta durada. Per tant, el professorat aprèn a realitzar docència majoritàriament a través de l'aprenentatge informal, definit com aquell aprenentatge que no es troba estructurat, que no necessita un formador i que pot tenir lloc en qualsevol moment de la vida diària.

L'estudi realitzat ha pretès analitzar diferents elements relacionats amb aquest fenomen: les competències docents desenvolupades a través de l'aprenentatge informal, les vies d'aprenentatge informal a través de les quals el professorat esmenta haver après, i els elements de l'organització universitària que propicien o inhibeixen aquest aprenentatge informal. La

recerca s'ha centrat en professorat universitari novell de la Universitat Autònoma de Barcelona, entenent com a novell aquells docents que tenen un màxim de cinc anys d'experiència a la universitat. Concretament, s'han realitzat divuit entrevistes a docents novells, sis entrevistes a coordinadors/es de titulació, dos grups de discussió amb professorat novell i un grup d'experts. Tot el professorat participant pertany als àmbits d'Arts i Humanitats, Ciències Socials i Educació.

Respecte als resultats sobre les competències docents adquirides a través de l'aprenentatge informal, la competència que el professorat ha desenvolupat més ha estat l'interpersonal, és a dir, aquella referent a la relació amb els estudiants i la gestió de conflictes. També ha après en gran manera aspectes relacionats amb la competència metodològica i de planificació de la docència, així com ha adquirit coneixements relacionats amb el contingut disciplinari del seu àmbit de coneixement.

Pel que fa a les vies d'aprenentatge informal, els docents esmenten que parlar amb companys/es és el canal mitjançant el qual aprenen més aspectes sobre la docència, ja que els permet demanar consell i aprendre de l'experiència dels altres. Altres activitats a través de les quals el professorat aprèn són reunions pel que fa a assignatures o titulacions, la pertinença a equips docents, els programes de mentoria i la reflexió sobre la pròpia experiència.

Per últim, quant als elements organitzacionals, s'ha identificat que aquests poden ser un element que faciliti o entorpeixi l'aprenentatge informal segons com s'articulin en el si de l'organització universitària. En el context de la UAB, un dels suports identificats per aprendre informalment és el clima de la institució, atès que les relacions entre el professorat i la seva accessibilitat es consideren positives. També s'ha valorat favorablement el lideratge de les persones amb càrrecs universitaris, atès que tendeixen a donar suport al professorat novell a l'hora d'organitzar iniciatives d'aprenentatge. En referència a aquells elements que dificulten l'aprenentatge informal, el més mencionat és la cultura organitzacional, ja que es detecta una manca d'interès generalitzat del professorat cap a la docència i una sensació de soledat en l'exercici d'aquesta funció, així com una clara orientació a la recerca. A la vegada, també es mencionen mancances en la política de formació del professorat, atès que no hi solen haver estratègies de suport destinades al professorat novell.

Aquests resultats contribueixen a entendre el fenomen de l'aprenentatge informal en la docència del professorat universitari novell i a una institució concreta, així com a orientar propostes en l'àmbit organitzatiu que promoguin l'aprenentatge informal sobre docència entre el professorat que s'inicia en la docència universitària.

Laia Encinar-Prat i Joaquín Gairín Sallán

Departament de Pedagogia Aplicada.

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

laiaencinar@gmail.com, joaquin.gairin@uab.cat

Referències

Encinar-Prat, L., & Gairín, J. (2019). **Informal Learning about Teaching among Novice University Professors**. *The Qualitative Report*, 24(12), 3102-3121.

[View low-bandwidth version](#)